

Töö autori palvel avaldame ainult töö sisukorra.
Uurimustöös on paljude inimeste isikuandmeid, kellelt töö autor ei ole küsinud luba nende andmete ja sugulussuhete avalikult jagamiseks.
Inimestel, kes soovivad töoga tutvuda, palub töö autor pöörduda otse tema poole. Võimalik, et tuntakse huvi töö mõne sellise osa vastu, mis ei sisalda isikuandmeid ja töö autor saab konkreetset osa jagada või eemaldada töö vastavast osast isikute andmed, kellelt pole luba küsinud.

Kadrina Keskkool

Viimane okupatsioonieelne Kaitseväe Peastaabi ülem kolonel August Balder. Elu, tegevus ja perekonnalugu

Uurimistöö

Saamuel Palu (saamuel.palu(at)gmail.com)
Juhendaja Jane Palu (janesugupuu(at)gmail.com)
Kaasjuhendaja Evelin Tiiter

Kadrina 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. AUGUST BALDERI SUGUVÕSA	7
1.1. AUGUST BALDERI VANEMAD	12
1.2. AUGUST BALDERI ÖVED JA NENDE JÄRELTULIJAD	16
1.2.1. Jüri Balder ja tema järeltulijad	16
1.2.1.1. Evald Balder	19
1.2.1.2. Endel Balder	19
1.2.1.3. Eino Balder	23
1.2.1.4. Eiki Balder	28
1.2.1.5. Ferdinand Ermann	28
1.2.2. Johann Balder	29
1.2.3. Jaan Balder	31
1.2.4. Joosep Balder	32
1.2.5. Leena Balder	36
1.2.6. Anna-Lovisa Balder ja tema järeltulijad	37
1.2.6.1. Leopold Paal	38
1.2.6.2. Leida Paal	43
1.2.6.3. Elvi Paal	43
1.2.7. Linda Marie Balder	46
1.2.8. Pauline Balder	47
2. AUGUST BALDERI ELU JA TEENISTUS	50
2.1. AUGUST BALDERI HARIDUSTEE	50
2.1.1. Imastu algkool	50
2.1.2. Liiguste ministeeriumikool	51
2.1.3. Rakvere linnakool	58
2.1.4. Tallinna Nikolai Gümnaasium	60
2.1.5. Tartu õhtukeskkool	60
2.1.6. Petrogradi 2. Lipnikekool	61
2.1.7. Kõrgem Sõjakool	61
2.2. AUGUST BALDERI ELUKOHAD	62
2.2.1. Kaitseiidu Peastaabi kõrvalhoone Toompea (Kaarli) 8	63
2.2.2. Kindralite maja ehk Gonsiori 17	65
2.3. AUGUST JA HILJA	74
2.4. AUGUST BALDER SUGULASTE MÄLESTUSTES	77
2.5. AUGUST BALDER KAASAEGSETE MÄLESTUSTES	79
2.5.1. August Balderi iseloomustus Kaitseiidu atestatsioonilehtede (1920-1939) põhjal	80
2.6. AUGUST BALDERI TEENISTUS	85
2.6.1. LAHINGUS, RINDEL JA SÕJAS	85
2.6.1.1. Vene sõjaväes	85
2.6.1.2. Eesti sõjaväes	93
2.6.2. TEENISTUS KAITSELIIDUS	96
2.6.2.1. August Balderi tegevus Kadrina Kaitseiidus	102
2.6.2.2. August Balder Kaitseiidu õppe- ja spordiosakonna pealikuna	106
2.6.2.3. Ülevaade August Balderi kirjutatud raamatutest ja artiklitest	107
2.6.2.4. Tunnustused	110
2.6.2.5. August Balderi auastmed	113
2.6.2.6. Kuulumine muudesse organisatsioonidesse ja liitudesse	114

2.7. AUGUST BALDERI ARRETEERIMINE JA VANGISTUS	118
2.8. ELU JA TÖÖ PÄRAST VANGILAAGRIT	122
2.8.1. August Balderi 120. sünniaastapäeva tähistamine 2011. aastal	124
KOKKUVÕTE	126
UURIMISTÖÖS KASUTATUD LÜHENDID JA SÜMBOLID	129
UURIMISTÖÖS KASUTATUD MÖISTED	131
KASUTATUD ALLIKAD	132
LISAD	169
Lisa 1. August Balderi koostatud sugupuu skeem	169
Lisa 2. Sugupuu skeemid	171
Lisa 3. Imastu mõisapiirkonnas asunud talude või nende peremeeste lisanimed ning vastavas talus elanud inimeste hilisemad perekonnanimed	176
Lisa 4. August Balderi Imastu algkooli kooliskäimise ja katse raamatu skaneering (originaal perekonnaarhiivis).....	180
Lisa 5. August Balderi Aaspere 2-klassilise ministeeriumikooli ehk Liiguste külas asunud ministeeriumikooli tunnistused	185
Lisa 6. August Balderi Rakvere Linnakooli tunnistused	190
Lisa 7. August Balderi Kõrgema Sõjakooli lõputöö “ Kaitseliidu ülesanded ja tähtsus riigikaitse seisukohalt” lühikokuvõte	194
Lisa 8. Gonsiori 17 maja algsest projektist tehtud fotod ning K/Ü „Vari“ elamu korterite plaanid, sektssionalne jaotus ja üldpind 1993. a	199
Lisa 9. August Balderi poolt jaanuaris 1971. a koostatud Lomonossovi 17-29 korteri plaan.....	208
Lisa 10. Gonsiori 31 ehk korteriühing „Vari“ liikmed ehk korterite algsed kasutajad, korterite pind ja esialgne maksumus	209
Lisa 11. Gonsiori 17 asuvate korterite üldpinnad ja maksumused 1996. a.....	211
Lisa 12. Gonsiori 17 korterisse nr 29 ja maja teistesse korteritesse Nõukogude ajal sisse kirjutatud veidi tuntud inimesed	213
Lisa 13. Fotosid Gonsiori 17 majast	220
Lisa 14. August Balderi iseloomu üksikasjad Kaitseliidu atestatsioonilehtede põhjal	231
Lisa 15. August Balderi täielik teenistuse kirjeldus sõjaväes ja Kaitseliidus	249
Lisa 16. Balder, August Mardi p teenistustoimiku ERA.495.7.269; 15.10.1914-07.08.1940 sisukord	291
Lisa 17. Diplomaat-, ameti- ja ministeriaalpassi saanute tähestikuline kartoteek (fotodega).....	297
Lisa 18. Maaväe auastmete süsteem aastatel 1896-1940	298
Lisa 19. Ülevaade August Balderi teistest kirjutatud raamatutest ja artiklitest	304
Lisa 20. August Balderi ülevaated kaitseliitlaste tegevusest ning toimunud spordivõistluste tulemustest ajakirjas Kaitse Kodus!	306
Lisa 21. August Balderi kirjutatud muid artikleid ajakirjas Kaitse Kodu!	312
Lisa 22. 1926. a ajakirjas Sõdur nr 10 - 11 August Balderi kirjutatud artiklid „Käsk ja selle täitmine“	316
Lisa 23. Artikleid August Balderist, mis ilmunud ajakirjas Kaitse Kodu! enne 1941. aastat.....	318
Lisa 24. 2011. a toimunud näituse „Kolonel August Balder 120“ piltide nimekiri ja stendidest näituse avamisel tehtud fotod.....	322
Lisa 25. Kadrina kalmistul 25. oktoobril 2011. a toimunud mälestusteenistuse fotod	328
VIITED	334